

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
MOLDOVA

Strategia națională de prevenire și combatere a corupției

Planul de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale
de prevenire și combatere a corupției pe anul 2005

Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova
nr.421-XV din 16 decembrie 2004

Editată cu suportul
Transparency International Moldova

Chișinău 2005

CZU 328.185(478):343.352=135.1=161.1

S90

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Strategia națională de prevenire și combatere a corupției =
Национальная стратегия по предупреждению коррупции и
борьбе с ней : Planul de acțiuni pentru realizarea Strategiei
naționale de prevenire și combatere a corupției pe anul 2005 /
Transparency Int. Moldova. – Ch.: Transparency International
Moldova, 2005 (Tipogr. „Bons Offices”). - 60 p.

Carte valet («перевертыш»)

ISBN 9975-9869-0-0

1000 ex.

328.185(478):343.352=135.1=161.1

Transparency International – Moldova

Str. 31 august 98, MD-2004, Chișinău, MOLDOVA tel/fax: (373-22) 237876

www.transparency.md

e-mail: office@transparency.md

ISBN 9975-9869-0-0

HOTĂRÂRE

pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției

nr. 421-XV din 16 decembrie 2004

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 13-16 din 21.01.2005, art. 58)

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. 1. – Se aprobă Strategia națională de prevenire și combatere a corupției și Planul de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției (se anexează).

Art. 2. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

Președintele Parlamentului

Eugenia Ostapciuc

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A CORUPȚIEI

INTRODUCERE

Una din prioritățile actuale ale reformelor economice, politice și sociale din Republica Moldova este prevenirea și combaterea corupției. Privită obiectiv, inclusiv prin prisma fenomenului corupției, tranziția politică, socială și economică din perioada ce s-a scurs de la declararea independenței statului a avut un impact dezastruos asupra calității guvernării și dezvoltării țării. Proporțiile și importanța sferelor afectate de corupție solicită imperativ abordarea strategică a acestui fenomen, prin urmare elaborarea și implementarea unei strategii naționale de prevenire și combatere a corupției.

Oportunitatea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției (în continuare – *Strategie*) este determinată de conștientizarea imposibilității de a dezrădăcina corupția doar prin aplicarea unor măsuri penal-restrictive, a necesității unei noi abordări a acestui fenomen, inclusiv a îmbinării acțiunilor de prevenire a corupției cu cele de depistare, instrumentare și sancționare, promovându-se, totodată, mecanismele economiei de piață.

Elaborarea Strategiei este motivată și de necesitatea unei cooperări eficiente între sectorul public, cel privat și societatea civilă.

La elaborarea Strategiei s-a ținut cont atât de experiența națională în domeniu, cât și de practica unor alte țări, de cerințele și recomandările organismelor internaționale.

Scopul Strategiei constă în reducerea corupției în Republica Moldova pentru a nu periclita statul de drept și democrația, pentru a nu împiedica dezvoltarea economică și socială a țării.

Obiectivele Strategiei sînt:

asigurarea supremației legii (identificarea domeniilor afectate, condițiilor care favorizează corupția, prevenirea acestora și consolidarea sistemului de măsuri pentru detectarea și contracararea fenomenului);

respectarea principiului de separare a ramurilor puterii și de colaborare a acestora într-un cadru strict constituțional și legal;

perfecționarea cadrului legal în conformitate cu cerințele legislației internaționale;

asigurarea transparenței activității instituțiilor publice, a accesului la informație, promovarea standardelor etice;

activizarea societății civile și a sectorului privat în prevenirea corupției, crearea unei atmosfere de intoleranță față de fenomenul corupției.

Principiile de bază în prevenirea și combaterea corupției sînt:

supremația legii;

prezumția nevinovăției;

egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii și asigurarea accesului liber la justiție;

respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;

transparența activității de combatere a corupției;

asigurarea separării celor trei ramuri ale puterii în stat.

I. CORUPȚIA ÎN REPUBLICA MOLDOVA

1.1. Noțiunea de corupție și esența ei

La nivel național, corupția este definită, în Legea nr.900-XIII din 27 iunie 1996 privind combaterea corupției și protecționismului, ca un fenomen antisocial ce reprezintă o înțelegere ilegală între două părți, una propunînd sau promițînd privilegii sau beneficii nelegitime, cealaltă, antrenată în serviciul public, consimțînd sau primindu-le în schimbul executării sau neexecutării unor anumite acțiuni funcționale, ce conțin elemente ale infracțiunii prevăzute în Codul penal.

Grupul multidisciplinar în problemele corupției al Consiliului Europei a definit corupția ca orice comportament al persoanei în a cărei sarcină a fost pusă executarea anumitor obligații în sectorul public sau privat, care condiționează încălcarea acestora în calitate de persoană de stat cu funcție de răspundere, lucrător privat, agent independent, avînd drept scop obținerea unui profit ilegal pentru sine și alte persoane. Astfel, este

extins cercul subiecților actelor de corupție, aceștia fiind atât funcționari din sectorul public, cât și funcționari din sectorul privat.

Conform Convenției civile privind corupția (Strasbourg, 4 noiembrie 1999), prin corupție se înțelege „faptul de a solicita, de a oferi, de a da sau de a accepta, direct sau indirect, un comision ilicit sau un alt avantaj necuvenit sau promisiunea unui asemenea avantaj necuvenit, care afectează exercitarea normală a unei funcții sau comportamentul cerut beneficiarului comisionului ilicit sau al avantajului necuvenit, sau al promisiunii unui asemenea avantaj necuvenit”.

Convenția penală privind corupția (Strasbourg, 27 ianuarie 1999) definește corupția în cele două modalități de săvârșire a ei – activă și pasivă.

Corupția activă este „promisiunea, oferirea sau darea, cu intenție, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcționar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor”.

Corupția pasivă este „solicitarea ori primirea, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul sau acceptarea unei oferte ori promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale”.

Potrivit convenției numite, aceste fapte constituie corupție dacă sînt săvârșite de funcționari publici naționali, străini, parlamentari naționali, străini și ai adunărilor parlamentare internaționale, funcționari internaționali, precum și de persoane care reprezintă organizații internaționale. De asemenea, corupția ține atât de sectorul public, cât și de cel privat.

Convenția O.N.U. împotriva corupției (New York, 31 octombrie 2003) definește corupția agenților publici naționali ca acțiune de a solicita sau de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine sau pentru o altă persoană, cu scopul de a îndeplini ori de a se abține de la îndeplinirea unui act în exercițiul funcțiilor sale oficiale.

Prin urmare, legislația Republicii Moldova urmează a fi ajustată cerințelor și standardelor convențiilor și tratatelor internaționale anticorupție.

1.2. Cauzele apariției corupției

Corupția este un fenomen complex, multistruktural și multidimensional, un fenomen economic, social și politic, a cărui complexitate este determinată de diverse cauze, care pot fi grupate în: economice, instituționale, de ordin legal, politice, sociale și morale.

Cauzele economice rezidă în: costul ridicat al vieții, cu o tendință de creștere continuă; degradarea economiei și, ca efect, pauperizarea populației; salariile joase, plătite cu întârziere, ale funcționarilor publici; bugetul de stat neviabil; suprareglementarea sectorului privat.

Cauzele instituționale cuprind: politica de cadre defectuoasă; promovarea în posturi de răspundere a unor persoane incompetente și corupte; lipsa de transparență în activitatea administrației publice centrale și locale, în organele de drept; libertatea excesivă acordată factorilor de decizie; posibilitatea redusă de demascare a persoanelor corupte; înzestrarea insuficientă a organelor de drept cu mijloace tehnice; lipsa de resurse umane, logistice și de tactici eficiente.

Cauzele de ordin legal rezidă în lacunele existente în legislație, în lipsa unor mecanisme eficiente de executare a acesteia.

Cauzele politice constau în: lipsa de voință și de responsabilitate politică; existența unor factori interni și externi care impun interesele de grup la luarea unor decizii; nesoluționarea problemei raioanelor de est; erorile comise în procesul de realizare a reformelor economice și sociale; concurența politică neloială; traficul de influență asupra mass-media și organelor de drept.

Cauzele sociale și morale țin de cultură, mentalitate, tradiții de activitate corupțională în organele puterii și de drept și constau în: dezintegrarea și demoralizarea societății; erodarea valorilor etice; informarea insuficientă a societății civile; apatia și pasivitatea civică; toleranța publică; polarizarea socială; dependența mijloacelor de informare în masă.

Multitudinea cauzelor corupției determină diversitatea sferelor afectate și complexitatea acțiunilor necesare prevenirii și combaterii acestui fenomen.

1.3. Consecințele corupției

Datele statistice oficiale, precum și cele prezentate de organizațiile neguvernamentale specializate în domeniu, rezultatele cercetărilor științifice, sociocriminologice, informațiile organelor de drept, datele statisticii judiciare, publicațiile din mass-media impun constatarea faptului că fenomenul corupției a afectat domeniile: politic și instituțional, economic, judiciar și de drept, de instruire și educație, de asistență socială și medicală, investițional și de comerț internațional, subminând grav statalitatea Republicii Moldova.

Impactul economic al corupției se manifestă în diverse moduri. Tergiversarea birocratică la întocmirea documentelor, incapacitatea statului de a asigura securitatea producătorilor, lobbyismul, protecționismul, traficul de influență, concurența neloială, reglementările și controalele de stat excesive, ce afectează mecanismele economiei de piață și libera concurență, descurajând potențialii investitori și inițiativa de întreprinzător, duc la creșterea costului proiectelor publice, la diminuarea eficienței economice, la extinderea evaziunii fiscale, la reducerea plăților la buget și la dezvoltarea economiei subterane.

Efectele social-politice ale corupției se manifestă prin degradarea funcțională, politică și morală a autorităților publice centrale și locale, care este o rezultată a extinderii corupției politice, prin diminuarea competenței politice transparente și responsabile, prin pauperizarea populației și creșterea tensiunii sociale.

În activitatea executivului, corupția are drept efect calitatea diminuată a administrației publice; un sistem de decizii neoficiale; legături strânse între crima organizată, funcționarii publici și politicienii corupți etc.

Efectele corupției se exteriorizează și **în relațiile internaționale**, manifestându-se prin comportamentul incompetent, iresponsabil, provocator și subiectiv-convențional al persoanelor cu funcții de răspundere care, în relațiile cu parteneri străini, promovează în mod prioritar interesele personale și corporative în raport cu interesele

naționale, ceea ce subminează iremediabil imaginea și credibilitatea țării în calitatea sa de partener în relații internaționale.

II. MĂSURILE DE PREVENIRE ȘI DE COMBATERE A CORUPȚIEI

Contracarea corupției este un proces de lungă durată. Acest fenomen nu poate fi extirpat, însă poate fi și trebuie diminuat printr-un control riguros, prin aplicarea unor măsuri de prevenire, care să vizeze factorii criminogeni și înlăturarea condițiilor care generează corupția, cât și prin depistarea nemijlocită a actelor de corupție, tragerea la răspundere juridică a vinovaților, în temeiul legislației. Este absolut necesară completarea măsurilor de prevenire și contracarare cu acțiuni de educare a populației în spiritul intoleranței față de actele de corupție și de obținere a sprijinului ei în campania anticorupție promovată de autoritățile publice.

Toate elementele Strategiei trebuie să acționeze cumulativ și să fie eficient coordonate pentru a fi realmente interdependente, astfel încât efectul pozitiv al unuia dintre ele să le fortifice pe celelalte și invers.

Astfel, elementele Strategiei sînt:

- contracarea corupției prin aplicarea efectivă și eficientă a normelor penale;

- prevenirea corupției prin eliminarea oportunităților ei din sistemele și procedurile instituțiilor publice și de drept;

- educarea tuturor categoriilor de populație în spiritul intoleranței față de corupție și încurajarea unei susțineri active din partea cetățenilor în activitatea de prevenire și contracarare a corupției.

2.1. Perfecționarea cadrului legislativ și asigurarea aplicării legislației

Reforma legislativă trebuie să contribuie la consolidarea statului de drept, la stabilitatea și securitatea vieții sociale, la dezvoltarea unei economii de piață viabile, la eliminarea factorilor de risc, ce duc la corupție, prin simplificarea și corelarea normativă, eliminarea dublei interpretări, codificarea, adoptarea unor acte normative care să reglementeze cadrul legal al activităților de prevenire și contracarare a corupției.

În domeniul legislativ, se vor elabora acte normative cu reglementări anticorupție eficiente, conform normelor, recomandărilor și standardelor internaționale.

Totodată, se impune modificarea legislației anticorupție în conformitate cu prevederile actelor internaționale; ameliorarea sistemului legislativ; înlăturarea contradicțiilor și ambiguităților care au ca efect interpretarea dublă a legislației.

De asemenea, se impune consolidarea capacităților instituțiilor responsabile de asigurarea respectării legislației penale, prin revizuirea rolurilor și responsabilităților acestora, pregătirea profesională și specializarea judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală și altor specialiști în domeniul urmăririi penale și în judecarea actelor de corupție, precum și dotarea lor cu echipamente și alte mijloace necesare. Înlăturarea practicii organelor de drept de efectuare a controalelor haotice asupra agenților economici.

2.2. Prevenirea corupției în instituțiile publice și în procesul politic

a. Eficientizarea sistemului instituțional

Efectul scontat al reformei instituționale este crearea unui sistem instituțional eficient în prevenirea și combaterea corupției și în reducerea riscurilor de corupție în cadrul instituțiilor publice. În acest scop, se va optimiza structura autorităților publice și a altor instituții publice prin reducerea numărului de ministere, departamente și de alte organe, precum și numărului de funcționari; prin optimizarea structurii și competenței instituțiilor de stat abilitate cu funcții de prevenire și combatere a corupției; prin încadrarea și promovarea personalului exclusiv pe criteriile profesionalismului, competenței, abilității manageriale și eficienței, printr-un mecanism bine reglementat de selectare și numire a funcționarilor (concurs, testare etc.) în ministere, departamente și în alte instituții de stat; se va asigura stabilitatea și continuitatea lucrătorilor care realizează performanțe profesionale, reconstrucția demnității meseriei de funcționar public sau de lucrător privat; se va exclude din structurile autorităților publice personalul care nu se adaptează criteriilor de eficiență și normelor deontologice sau nu își exercită obligațiile conform standardelor stabilite; se vor adopta în regim de urgență măsuri pentru salarizarea lucrătorilor din cadrul

structurilor publice în concordanță cu responsabilitățile și riscurile la care sînt supuși, astfel încît să li se asigure un standard de viață decent și să fie prevenite actele de corupție; se vor eficientiza procedurile controlului de stat, prin stabilirea și dezvoltarea institutului de control social și parlamentar, asupra respectării legislației anticorupție; se vor elabora și implementa, în cadrul autorităților publice, mecanisme de control administrativ intern. Urmează a fi perfecționate mecanismele de interacțiune între funcționarul public și beneficiarul de servicii publice. Pentru antrenarea societății în prevenirea și combaterea corupției, în instituțiile publice, la întreprinderile și în organizațiile de stat vor fi create birouri anticorupție. Un rol important în acest domeniu va reveni Comisiei principale pentru etică, instituită sub egida Guvernului.

b. Asigurarea transparenței și responsabilității în activitatea politică

În sfera politică, trebuie întreprinse un șir de acțiuni pentru prevenirea și combaterea corupției. Astfel, în vederea asigurării transparenței, stabilirii responsabilității în activitatea politică și conformării legislației naționale la standardele internaționale, urmează a fi studiată legislația și practica internațională. În special, se vor opera o serie de modificări în legislație pentru ca finanțarea partidelor și a campaniilor electorale să se efectueze cu respectarea adevărată a principiilor transparenței și responsabilității. De asemenea, este importantă stabilirea răspunderii penale pentru mituirea alegătorilor în cadrul campaniilor electorale, precum și a responsabilității în fața poporului pentru activitate politică.

c. Diminuarea efectelor corupției asupra sectorului privat

Crearea unui sector privat competitiv constituie o prioritate a politicii economice a Republicii Moldova, în acest sens impunându-se modificarea legislației fiscale și vamale întru reducerea poverii fiscale și sporirea responsabilității în caz de evaziune fiscală. Se va elabora un mecanism de combatere a fenomenului economiei subterane și de reintegrare a mijloacelor ei în economia legală. Se vor întreprinde măsuri în vederea facilitării activității agenților economici (la înregistrare, licențiere, la calcularea și plata impozitelor, la întocmirea dărilor de seamă financiare, statistice, fiscale etc).

2.3. Intensificarea cooperării instituțiilor publice cu societatea civilă

Un obiectiv major al politicii de prevenire a corupției îl constituie implicarea societății civile în acțiunile de prevenire a corupției și informarea opiniei publice cu privire la cauzele și consecințele corupției, la paguba pe care o aduce.

Dezvoltarea cooperării interinstituționale și a relațiilor cu societatea civilă se va axa pe:

- facilitarea cooperării între instituțiile cu atribuții în domeniul prevenirii corupției, precum și între acestea și societatea civilă;

- coordonarea eforturilor acestor instituții prin facilitarea schimbului de informații, încurajarea desfășurării în comun a unor acțiuni, obținerea de resurse umane sau tehnice necesare unor acțiuni de amploare, identificarea și eliminarea principalelor impedimente apărute în practică;

- oferirea unei imagini complete și coerente a eforturilor autorităților în acest domeniu.

a. Rolul organizațiilor neguvernamentale

Rolul organizațiilor neguvernamentale (ONG-urilor) în prevenirea și combaterea corupției va fi extins prin antrenarea acestora la formularea, promovarea și implementarea diverselor activități anticorupție, realizarea unor măsuri organizatorice și practice concrete întru facilitarea cooperării cu organele guvernamentale; organizarea periodică de întruniri comune ale organelor de drept, ale altor organe abilitate cu funcții de combatere a corupției cu reprezentanții organizațiilor neguvernamentale pentru examinarea rezultatelor activității comune de combatere a corupției.

b. Rolul mass-media

Rolul mass-media în prevenirea și combaterea corupției constă în sensibilizarea opiniei publice față de fenomenul corupției și activitatea autorităților în domeniul prevenirii și controlului social al acestuia, organizarea sistematică a unor conferințe de presă și briefing-uri tele-radio pentru familiarizarea populației cu realizările din domeniu.

c. Educația civică

Educația civică, în deosebi în rîndul tineretului, reprezintă o latură importantă a prevenirii fenomenului corupției, ce impune derularea unor programe specifice în centrele de învățămînt, în special în instituțiile de învățămînt preuniversitar general și în cele de învățămînt superior.

Scopul acțiunilor educaționale anticorupție este de a informa cetățenii Republicii Moldova despre pericolul corupției, de a le inocula intoleranța față de corupție și de a încuraja activitățile de combatere a ei. Cetățenii Republicii Moldova nu sînt suficient de informați despre drepturile omului, despre posibilitățile lor de luptă activă împotriva corupției. Populația poate contribui la prevenirea și combaterea corupției, dar nu conștientizează rolul ei potențial în acest proces. Astfel, ar fi oportună o campanie publică anticorupție care să evidențieze pagubele morale, sociale și financiare cauzate de acest fenomen și să sugereze măsurile de combatere a lui.

2.4. Extinderea colaborării internaționale

Prevenirea corupției constituie o preocupare constantă a organismelor internaționale, în acest scop fiind elaborate și adoptate o serie de documente internaționale care reglementează procesul luptei anticorupție.

Convențiile civile și penale privind corupția la care Republica Moldova este parte impun racordarea cadrului ei normativ la exigențele legislației comunitare pentru asigurarea condițiilor de prevenire și control al corupției în conformitate cu standardele internaționale.

În domeniul colaborării internaționale, Republica Moldova va continua să participe la acțiunile, inițiativele și proiectele ce vizează prevenirea și combaterea corupției (GRECO, Pactului de Stabilitate - SPAI etc.), să coopereze cu Uniunea Europeană în cadrul Acordului de Parteneriat și Cooperare (APC), să adere la alte acte internaționale din domeniu, să încheie acorduri bi- și multilaterale referitoare la prevenirea și combaterea fenomenului corupției.

Pentru optimizarea activității anticorupție, se vor atrage și mijloace financiare externe sub formă de asistență tehnică, granturi sau donații.

III. MECANISMUL DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI

Pentru implementarea strategiei va fi creat următorul mecanism, al cărui mod de funcționare va fi evaluat pe parcursul următoarelor 15 luni de la înființare.

3.1. Planul de acțiuni

Obiectivele strategiei vor fi atinse prin realizarea unui plan de acțiuni detaliat, în care se specifică măsurile de rigoare, instituțiile responsabile și termenul de efectuare a acestor măsuri.

Planul de acțiuni va fi actualizat periodic. În fiecare an se va publica și prezenta Parlamentului un raport despre îndeplinirea planului de acțiuni. Pentru discutarea acestui raport și actualizarea planului de acțiuni se vor organiza conferințe anuale, care să asigure sprijinul politic și public în domeniu.

3.2. Consiliul coordonator în problemele combaterii corupției și criminalității

Consiliul coordonator în problemele combaterii corupției și criminalității de pe lângă Președintele Republicii Moldova, denumit în cele ce urmează – *Consiliu coordonator*, va coordona la nivel general Strategia și va asigura responsabilitatea instituțiilor publice și realizarea acțiunilor ce țin de competența lor.

3.3. Grupul de monitorizare

Grupul de monitorizare, creat prin decret prezidențial, se va reuni cel puțin o dată în lună pentru a discuta realizările și problemele ce apar în procesul îndeplinirii planului de acțiuni, va da recomandări pentru rezolvarea acestor probleme. După fiecare reuniune, grupul de monitorizare va prezenta un succint raport Consiliului coordonator și va publica în presă un rezumat al lucrărilor sale.

Grupul de monitorizare se va compune din reprezentanți – la nivel de șefi de direcții sau șefi adjuncți – ai principalelor instituții responsabile de diferitele măsuri din planul de acțiuni după cum urmează:

Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției
Ministerul Justiției
Ministerul Afacerilor Interne

Procuratura Generală
Ministerul Finanțelor
Ministerul Economiei
Ministerul Educației
Ministerul Sănătății
Departamentul Tehnologii Informaționale
Consiliul Superior al Magistraturii
Curtea Supremă de Justiție
Curtea de Conturi
Departamentul Vamal
Departamentul Trupelor de Grăniceri
Serviciul de Informații și Securitate
comisia parlamentară de profil
organizațiile nonguvernamentale, inclusiv Transparency
International – Moldova (3 reprezentanți)
asociațiile oamenilor de afaceri (3 reprezentanți)
asociația autorităților locale (3 reprezentanți).

Membrii grupului de monitorizare vor elabora regulamentul și vor alege președintele acestuia.

Grupul de monitorizare va elabora raportul anual privitor la mersul executării planului de acțiuni, precum și recomandări pentru actualizarea lui.

3.4. Secretariatul

Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției va îndeplini funcția de secretariat al grupului de monitorizare și va asigura realizarea cotidiană a planului de acțiuni.

Secretariatul:

- va organiza reuniuni lunare ale grupului de monitorizare;
- va pregăti un raport după fiecare reuniune și îl va prezenta Consiliului coordonator, va publica un rezumat în presă;
- va asista grupul de monitorizare în pregătirea raportului anual și în actualizarea planului de acțiuni;

va acorda consultații și asistență instituțiilor implicate în implementarea planului de acțiuni la solicitarea acestora;

va organiza anual conferință despre prevenirea și contracararea corupției.

Secretarul grupului de monitorizare este numit de către directorul Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

Anexă

PLANUL DE ACȚIUNI pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției pe anul 2005

Planul de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției, denumit în cele ce urmează - *Planul de acțiuni*, include 10 acțiuni prioritare și o gamă largă de acțiuni complementare. Îndeplinirea acțiunilor prioritare constituie fundamentul realizării Strategiei, îi conferă credibilitate, precum și Planului de acțiuni.

Acțiuni prioritare

Nr. crt.	Denumirea acțiunii	Instituțiile responsabile	Termenul de realizare
1	2	3	4
1	Constituirea unui mecanism instituțional de realizare a Strategiei	Parlamentul, Președinția, Guvernul	noiembrie - decembrie 2004
2	Revizuirea atribuțiilor principalelor instituții abilitate cu funcții de contracarare a corupției: - Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției: revizuirea structurii, organizării activității, managementului și responsabilității, astfel încât să desfășoare cu eficiență	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor	decembrie 2004 - februarie 2005

	<p>activitatea de prevenire a fenomenului, de educare a populației în spiritul intoleranței față de corupție; revizuirea funcțiilor de control fiscal și financiar; revizuirea atribuțiilor de contracarare a infracțiunilor economico-financiare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Procuratura Anticorupție și Conducerea Urmăririi Penale din cadrul Procuraturii Generale: revizuirea atribuțiilor, resurselor alocate și a mecanismului de conlucrare cu Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției - Ministerul Afacerilor Interne: revizuirea atribuțiilor de urmărire penală a infracțiunilor de corupție și a mecanismului de conlucrare cu Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției 	Interne	
3	<p>Analiza compatibilității legislației penale naționale cu normele internaționale în materie de contracarare a corupției, precum și a eficacității acestei legislații în contracararea actelor de corupție, inclusiv a Legii nr.900-XIII din 27 iunie 1996 cu privire la combaterea corupției și protecționismului</p>	Ministerul Justiției, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	noiembrie 2004 - martie 2005
4	<p>Analiza vulnerabilității față de corupție și elaborarea recomandărilor de prevenire a acesteia în următoarele instituții cheie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției - instanțele judecătorești - Procuratura - Departamentul Vamal - Ministerul Afacerilor Interne - Serviciul Fiscal de Stat 	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (departamentul care va fi creat), în cooperare cu instituția respectivă	ianuarie - decembrie 2005
5	<p>Elaborarea unei legi cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, care să prevadă mecanisme</p>	Ministerul Justiției, Comisia Electorală	trimestrul III 2005

	eficiente de monitorizare de către mijloacele de informare în masă și organizațiile neguvernamentale a partidelor politice în vederea asigurării transparenței și responsabilității acestora	Centrală	
6	Organizarea unor cursuri de pregătire profesională cu participarea comună a judecătorilor, procurorilor, lucrătorilor operativi și ofițerilor de urmărire penală privitor la relevarea, investigarea, urmărirea penală și judecarea infracțiunilor de corupție. Facilitarea schimbului de experiență internațională	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, în cooperare cu alte instituții	ianuarie - decembrie 2005
7	Organizarea unor seminarii publice pe teme specifice, cum ar fi: conflictul de interese, depistarea și denunțarea faptelor de corupție, investigațiile jurnalistice, codurile etice, accesul la informație	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, în cooperare cu mass-media și societatea civilă	ianuarie - decembrie 2005
8	Realizarea unui sondaj de opinie privind percepția și atitudinea față de corupție, precum și atitudinea față de prestația Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și a altor instituții antrenate în contracararea corupției	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, prin contract cu o agenție specializată în sondaje de opinii	iunie 2005
9	Elaborarea unui raport despre progresul înregistrat și dificultățile întâmpinate în realizarea Strategiei și a Planului de acțiuni, inclusiv elaborarea unor propuneri de actualizare a planului de acțiuni	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și grupul de monitorizare	noiembrie 2005
10	Organizarea unei conferințe naționale pentru discutarea raportului despre progresele înregistrate în implementarea Planului de acțiuni și actualizarea acestuia	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și grupul de monitorizare	decembrie 2005

Acțiuni complementare

Nr. crt.	Denumirea acțiunii	Instituțiile responsabile	Termenul de realizare
1	2	3	4
I. Perfecționarea cadrului legislativ și asigurarea aplicării prevederilor legislației			
1	Efectuarea expertizei și revizuirea legislației în vigoare și a proiectelor de legi sub aspectul anticorupție (cu antrenarea experților europeni și a organizațiilor neguvernamentale) pentru a-i asigura eficiență și compatibilitate cu standardele europene	Ministerul Justiției	trimestrul I 2005
2	Elaborarea unui mecanism de aplicare a Legii nr.1458-XIII din 28 ianuarie 1998 privind protecția de stat a părții vătămate, a martorilor și a altor persoane care acordă ajutor în procesul penal	Ministerul Afacerilor Interne, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală	trimestrul I 2005
3	Elaborarea unor acte legislative care ar facilita prevenirea și combaterea corupției	Ministerul Justiției, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală	permanent
4	Examinarea oportunității excluderii din art.327 și 332 ale Codului penal a cuvintelor „în interes material ori în alte interese personale”	Ministerul Justiției, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne	trimestrul I 2005
5	Examinarea oportunității operării de modificări în art.70 din Constituție referitor la ridicarea imunității	Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii	trimestrul I 2005

	deputaților și a judecătorilor în caz de urmărire penală		
6	Analiza aplicării și perfecționarea mecanismului de aplicare a Legii nr. 633-XV din 15 noiembrie 2001 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor, actualizarea legislației în acest domeniu și ajustarea ei la standardele internaționale	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Ministerul Justiției, Procuratura Generală, Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Interne, Banca Națională a Moldovei, Serviciul de Informații și Securitate, Departamentul Vamal, Departamentul Tehnologii Informaționale	permanent
7	Asigurarea financiară și dotarea organelor de prevenire și contracarare a corupției cu mijloace tehnice moderne, utilaj criminalistic, mijloace de transport și de telecomunicație etc., protecția socială a lucrătorilor acestora	Ministerul Finanțelor, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Departamentul Vamal, Serviciul de Informații și Securitate, Departamentul Trupelor de Grăniceri	permanent
8	Stipularea în proiectul Codului contravențional a unor prevederi anticorupție eficiente; a răspunderii pentru imixtiune în înfăptuirea justiției; urgentarea adoptării acestui cod	Ministerul Justiției, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne	trimestrul I 2005
9	Elaborarea unui proiect de lege cu privire la declararea veniturilor,	Ministerul Justiției, Centrul pentru Combaterea Crime-	trimestrul II 2005

	averii și mijloacelor de obținere a veniturilor de către persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova	lor Economice și Corupției, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne	
II. Prevenirea corupției în instituțiile publice și în procesul politic			
10	Crearea, în cadrul instituțiilor publice, a unor mecanisme de control administrativ intern asupra implementării măsurilor instituționale de prevenire a corupției	Centrul pentru Combaterea Crimelelor Economice și Corupției, instituțiile respective	trimestrul I 2005
11	Elaborarea și înaintarea spre aprobare a proiectului de Lege cu privire la conflictul de interese	Ministerul Justiției	trimestrul I 2005
12	Elaborarea și înaintarea spre aprobare a Codului etic al funcționarului public și a unor astfel de coduri pentru fiecare categorie de funcționari publici (poliția, vama, procuratura, justiția etc.)	Ministerul Justiției, instituțiile vizate	2005
13	Monitorizarea implementării Codului etic al funcționarului public	grupul de monitorizare	pe parcursul implementării
14	Perfecționarea mecanismului de declarare a veniturilor de către funcționarii publici și persoanele cu funcții de răspundere	Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor	trimestrul IV 2005
15	Identificarea și minimalizarea oportunităților de corupție în procedurile de achiziții publice	Centrul pentru Combaterea Crimelelor Economice și Corupției	trimestrul II 2005
16	Implementarea în activitatea avocatului a codului etic pentru reglementarea conflictelor de interese și pentru asigurarea respectării de către avocați a prevederilor legale	Ministerul Justiției	trimestrul IV 2005, control permanent
17	Prevederea răspunderii penale pentru mituirea alegătorilor în timpul campaniilor electorale	Centrul pentru Combaterea Crimelelor Economice și Corupției, Ministerul Justiției	trimestrul IV 2004

18	Înființarea unei comisii principale pentru etică cu funcții de control asupra conformității persoanelor din serviciul public cu prevederile legislației	Ministerul Justiției	trimestrul IV 2005, control permanent
19	Evaluarea transparenței în procesul organizării și desfășurării examenelor de absolvire și bacalaureat în învățământul preuniversitar și a examenelor de admitere în învățământul superior pentru a reduce oportunitățile de corupție	Ministerul Educației, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	trimestrul I 2005
20	Promovarea măsurilor anticorupție în domeniul ocrotirii sănătății, eficientizarea sistemului de evaluare și acreditare a instituțiilor medicale, examinarea oportunității subordonării Guvernului, în condițiile actuale și în perspectivă, a organului abilitat cu aceste funcții	Ministerul Sănătății, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală	trimestrul IV 2005
III. Educația anticorupție și susținerea publică			
21	Dezvoltarea mijloacelor necesare pentru încurajarea cetățenilor în denunțarea faptelor de corupție	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	trimestrul II 2005
22	Publicarea de către organele de contracarare a corupției a rapoartelor periodice despre activitatea lor	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Departamentul Vamal, Serviciul de Informații și Securitate, mass-media	permanent
23	Încurajarea organizațiilor comunității și ONG-urilor în formularea, promovarea și implementarea unor planuri de acțiuni împotriva corupției	grupul de monitorizare, ONG-urile	permanent

a. Rolul organizațiilor neguvernamentale (ONG-urilor)			
24	Elaborarea și publicarea materialelor informative privind cadrul legislativ și măsurile anticorupție întreprinse	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Departamentul Vamal, Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Justiției, ONG-urile	permanent
25	Monitorizarea de către organizațiile comunității și ONG-uri a acțiunilor și deciziilor Guvernului care au relevanță în domeniul prevenirii și contracarării corupției	grupul de monitorizare, ONG-urile	trimestrul II 2005
26	Organizarea periodică de întruniri ale conducerii organelor de drept și a altor instituții abilitate cu funcții de contracarare a corupției cu reprezentanți ai organizațiilor comunității și ai ONG-urilor pentru examinarea rezultatelor comune de contracarare a corupției	grupul de monitorizare, ONG-urile	permanent
b. Rolul mass-media			
27	Sensibilizarea opiniei publice față de fenomenul corupției și de activitatea autorităților în domeniul prevenirii și controlului social al corupției, inclusiv prin organizarea de seminare, conferințe etc.	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, mass-media	permanent
28	Organizarea sistematică a conferințelor de presă și a briefing-urilor pentru a asigura familiarizarea populației cu realizările din domeniu	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, mass-media	permanent
29	Participarea reprezentanților instituțiilor cu atribuții în prevenirea și	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și	permanent

	contracarea corupției la conferințele de presă, emisiuni informative, radio sau TV și la alte acțiuni de acest gen	Corupției, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Departamentul Vamal, Serviciul de Informații și Securitate, Curtea de Conturi, mass-media	
30	Publicarea rezultatelor activității de prevenire și contracarea a corupției și elucidarea permanentă în mass-media a cazurilor de corupție	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Departamentul Vamal, Serviciul de Informații și Securitate, Curtea de Conturi, mass-media	permanent
31	Implementarea legislației privitoare la accesul la informație și asigurarea libertății mass-media de a difuza informații relevante asupra cazurilor de corupție, în limitele legislației	Guvernul, grupul de monitorizare	permanent
c. Educația civilă			
32	Organizarea, de către organele guvernamentale și societatea civilă, a unor reuniuni periodice la diferite niveluri, seminarii, emisiuni radio și TV, pregătirea publicațiilor, lansarea concursurilor întru sensibilizarea opiniei publice și promovarea unui comportament conform normelor etice și cultivarea intoleranței față de cazurile de corupție	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, ONG-urile, mass-media	permanent
33	Organizarea și realizarea meselor rotunde, mediate de către reprezentanți ai organelor de prevenire și combatere a corupției, a conferințelor pe tema anticorupției, care	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor	permanent

	vor facilita schimbul de informație între experții din diferite domenii și implementarea metodelor de eradicare a corupției	Interne, Departamentul Vamal, Serviciul de Informații și Securitate, Departamentul Trupelor de Grăniceri, ONG-urile, mass-media	
34	Promovarea, la fiecare nivel de instruire, a conținuturilor educaționale care ar asigura conștientizarea impactului corupției asupra dimensiunii umane, dezvoltării societății și formarea unei atitudini negative față de fenomenul corupției	Centrul pentru Combaterea Crimeelor Economice și Corupției, Ministerul Educației, Procuratura Generală, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Consiliul Superior al Magistraturii, mass-media, ONG-urile	permanent
35	Elaborarea și implementarea programelor de instruire anticorupție a cetățenilor	Centrul pentru Combaterea Crimeelor Economice și Corupției, Ministerul Educației, Ministerul Justiției, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Departamentul Vamal, Serviciul de Informații și Securitate, ONG-urile, mass-media	trimestrul IV 2005
IV. Colaborarea internațională			
36	Participarea Republicii Moldova la acțiunile, inițiativele și proiectele referitoare la prevenirea și combaterea corupției (GRECO, SPAI etc.)	Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate,	permanent

		Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală, Curtea de Conturi	
37	Continuarea cooperării cu Uniunea Europeană în cadrul Acordului de Parteneriat și Cooperare (APC); înaintarea solicitării către Uniunea Europeană de a încadra Republica Moldova în programele și proiectele din domeniu pentru care Republica Moldova este eligibilă	Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală	permanent
38	Aderarea la Convenția ONU împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003	Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală, Curtea de Conturi	2004
39	Aderarea la Convenția OECD privind lupta împotriva corupției în rândul funcționarilor străini, antrenați în tranzacții comerciale internaționale (21 noiembrie 1997), la Acordul privind achizițiile guvernamentale, OMC, Marrakech (15 aprilie 1994)	Ministerul Afacerilor Externe, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Economiei	trimestrul I 2005
40	Ratificarea Convenției ONU pentru combaterea criminalității organizate transnaționale, adoptată la Palermo la 12-15 decembrie 2000	Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și	trimestrul IV 2005

		Securitate, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală, Departamentul Vamal, Departamentul Trupelor de Grăniceri	
41	Recunoașterea și implementarea principiilor activității vamale, stipulate în Declarația Consiliului Cooperării Vamale privind integritatea în vamă, semnată la Arusha, Tanzania, la 7 iulie 1993	Departamentul Vamal, Ministerul Afacerilor Interne	trimestrul IV 2005
42	Negocierea și semnarea acordurilor interguvernamentale privind colaborarea în domeniul combaterii corupției pe plan internațional între Republica Moldova și statele Europei Centrale și de Vest, alte state	Guvernul, Ministerul Afacerilor Externe, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate	permanent
43	Solicitarea asistenței instituțiilor internaționale de profil în efectuarea expertizei actelor legislative și realizarea acțiunilor de combatere a corupției	Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	permanent
44	Atragerea surselor financiare externe sub formă de asistență tehnică, granturi sau donații pentru eficientizarea activității anticorupție	Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Gene-	permanent

		rală, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe	
45	Elaborarea unor proiecte de asistență tehnică în vederea studierii experienței și practicii unor alte state în domeniul combaterii corupției. Organizarea, sub egida organizațiilor internaționale, a unei ședințe de lucru cu participarea reprezentanților diferitelor instituții internaționale (GRECO, SPAI etc.), unde vor fi discutate strategiile naționale de prevenire și combatere a corupției, precum și acțiunile întreprinse în domeniu	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Ministerul Afacerilor Externe	trimestrul IV 2004